

EKO powiat

Region

„Czyste Powietrze” przeciw smogowi

Rządowy program priorytetowy „Czyste Powietrze” ruszył we wrześniu ubiegłego roku. Choć jest rozpięty na okres aż do roku 2029, od samego początku budzi spore zainteresowanie potencjalnych beneficjentów. Co istotne – w tym programie na dofinansowanie mogą liczyć osoby prywatne

Jak poważnym problemem jest smog – widzimy szczególnie wyraźnie teraz, w okresie grzewczym. Wiele razy mówiono o potrzebie ograniczenia niskiej emisji – czyli dymienia z niskich kominów, z których dym ściele się po ulicach i snuje między domami, tworząc szkodliwą, a wdychaną przez wszystkich chmurę.

Restrykcje a finansowe wsparcie
Do samego mówienia o problemie i do pierwszych programów realizowanych za pośrednictwem gmin w ostatnim czasie w naszym województwie doszła uchwała sejmiku, która wprowadziła zasadę stopniowej eliminacji paliw gorszej jakości i konieczność przeprowadzenia w ciągu najbliższych lat wymiany pieców użytkowanych w domach na te, które spełniają wysokie normy ekologiczne. Choć idea jest słuszna, wprowadzając restrykcje nie powiązano ich z łatwo dostępnym programem, który by pozwolił mieszkańcom na udźwignięcie kosztów wymiany palenisk. Co nie jest tajemnicą, piece tego rodzaju, jak te wymagane przez uchwałę sejmiku śląskiego, są drogie – nawet kilka razy droższe niż dotychczasowe „kopciuchy” od centralnego ogrzewania. Jedną sprawą jest świadomość i wola mieszkańców wymiany pieca na lepszy i ograniczenia dymienia, inną sprawą – możliwości finansowe dla dokonania takiej wymiany. Rządowy program poszedł w innym kierunku. W miejsce skupienia się na określeniu słusznych, choć niełatwych do wdrożenia zasad w rodzaju tych, które przewidział nasz sejmik, autorzy „Czystego Powietrza” skupili się na finansowej zachęcie i wsparciu w formie dotacji do tak oczekiwanych wymian systemów grzewczych w prywatnych domach.

Nie tylko na Śląskim podwórku

O ile rozwiązania wewnątrz poszczególnych województw różniły się między sobą i wojewódzkie samorządy z różnym poczuciem pilności sprawy spoglądały na proekologiczne regulacje, program rządowy dotyczy od razu całego kraju. I jest w stanie wpływać na poprawę jakości po-

Rządowy program to szansa, by Polska przestała być wreszcie krainą smogu.

wietrza na terenie całej Polski. Co oczywiste, aby działania tego rodzaju przynosiły efekt, muszą dotyczyć wszystkich. Jeśli w jednej jednostce administracyjnej założą superekologiczne piece, powietrze w regionie nadal będzie odbiegało od ideału, gdy za najbliższą granicą administracyjną nadal będą królowały stare kopciuchy. Smog nie zna granic administracyjnych – trzeba z nim walczyć kompleksowo. I to także przewaga rządowego „Czystego Powietrza”.

Wiele możliwości wyboru

Autorzy rządowego programu priorytetowego „Czyste Powietrze” podkreślają więc, że jego najważniejszym celem jest ograniczenie emisji do atmosfery szkodliwych substancji, które powstają na skutek ogrzewania domów jednorodzinnych słabej jakości paliwem w przestarzałych domowych piecach. Aby zaś ten cel skutecznie osiągnąć, program oferuje dofinansowanie do wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła, które spełniają najwyższe normy. Gama możliwych rozwiązań jest tu dość duża, co nie preferuje jednej technologii (a więc przy okazji też żadnej grupy producentów kon-

kretnych instalacji). W tym kontekście mówi się bowiem o źródłach ciepła takich jak: węzeł ciepły, pompa ciepła, kocioł gazowy kondensacyjny, kocioł olejowy kondensacyjny, ogrzewanie elektryczne oraz kocioł na paliwo stałe (węgiel, biomasa).

Nie grać podwórka

Obok wsparcia dla inwestycji w źródła ciepła istotne jest także uwzględnienie w programie przeprowadzenia niezbędnych prac termomodernizacyjnych budynków. Jak oceniają eksperci, sama wymiana systemu ogrzewania nie jest wystarczająca dla redukcji problemu niskiej emisji. Bez odpowiedniej izolacji domu całe ciepło może szybko przeniknąć na zewnątrz. Grzanie nieocieplonego domu to niepotrzebne grzanie także atmosfery, co z kolei wymaga większej ilości paliwa. Większa ilość paliwa – to i więcej spalin. I smogu. Wzajemny związek tych dwóch spraw jest zresztą oczywisty – i nie wymaga specjalnego wyjaśniania.

Nadchodzi cywilizacyjna zmiana?

Polska wymaga zasadniczej przemiany w zakresie sposobów ogrzewania domów. Tak jak kilkadziesiąt lat temu mieszkańcy nasze-

go kraju przenieśli się z drewnianych chat do murowanych domów, tak teraz podobnie masowa przemiana musi spowodować wymianę wszelkiej maści pieców i piecyków na instalacje nie tylko dające ciepło, ale i jak najmniej szkodliwe dla jakości powietrza. Musi nastąpić zarówno przemiana faktyczna, jak i przemiana w zakresie mentalności. Ta ostatni zresztą już następuje. Jeszcze kilka lat temu informacje o ewentualnych kontrolach użytkowanych paliw, które prowadziły samorządy, odbierane były jako „czepianie się” władzy czy wręcz szukanie sposobu do uzupełniania budżetów mandatami. Dziś już mało kto decyduje się pod własnym nazwiskiem krytycznie wypowiadać na temat tego typu działań. Bo świadomość istnienia problemu smogu oraz ryzyka dla zdrowia, jakie się z nim wiąże, staje się powszechna. To szansa na to, że i w zakresie ogrzewania domostw nastąpi przemiana cywilizacyjna. Tak samo, jak dziś trudno sobie wyobrazić, by ktoś planujący budowę domu rozważał postawienie staroświeckiej drewnianej chaty, tak może wkrótce nie do pomyślenia będzie rozważanie ja-

kiegokolwiek innego źródła ciepła niż jedno z rozwiązań ekologicznie bezpiecznych. I nie chodzi o to, że tę zmianę wymuszają przepisy. Spowoduje ją zrozumienie istoty problemu smogu. Program tego rodzaju, jak „Czyste Powietrze”, rozpisany na wielką skalę dekady i sporych środków pomocowych, ma szansę wspomóc zmianę Polski zadymionej na Polskę czystego powietrza.

Indywidualni odbiorcy

„Czyste Powietrze” jest programem umożliwiającym szeroki dostęp do środków wsparcia dla proekologicznych rozwiązań we własnych mieszkaniach Polaków. Jego adresatami są właściciele lub współwłaściciele jednorodzinnych budynków mieszkalnych lub wydzielonych lokali mieszkalnych w takich budynkach – posiadających wyodrębnioną księgę wieczystą. Dotyczy też osób, które uzyskały zgodę na rozpoczęcie budowy domu jednorodzinnego – gdy budynek taki nie został jeszcze przekazany lub zgłoszony do użytkowania. „Czyste Powietrze” umożliwi wnioskowanie o dotacje lub pożyczki przeznaczone na wymianę źródła ciepła oraz na prace związane z termomodernizacją. Wysokość dotacji zależy od miesięcznego dochodu na osobę w gospodarstwie domowym. Przy niskich dochodach może sięgnąć nawet do 90 proc. kosztów kwalifikowanych inwestycji. Założeniem jest bowiem umożliwienie uzyskania jak największego wsparcia przez najuboższych – i zainteresowanie udziałem w programie także tych osób. Szczegóły warto są tu osobnego przedstawienia przy najbliższej okazji.

Spore zainteresowanie

„Czyste Powietrze” budzi zainteresowanie Polaków. Wnioski o wsparcie składane są w Wojewódzkich Funduszach Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Choć w ubiegłym roku dopiero rozpoczęto ich przyjmowanie, do końca grudnia wpłynęło ich już ponad 25 tysięcy. Cztery razy tyle osób zdecydowało się już na założenie kont na portalu beneficjenta. Można zakładać, że i te osoby wkrótce złożą własne wnioski. Co nie dziwi, największe zainteresowanie rządowym programem priorytetowym „Czyste Powietrze” jest właśnie w naszym województwie. Do naszego WFOŚiGW wpłynęło ponad 3,5 tys. wniosków. Podlegają one weryfikacji. Rozpoczęło się też już podpisywanie umów z beneficjentami. Jak dotąd pierwsze sto takich umów dotyczy kwoty dofinansowania przekraczającej milion złotych. (opr. jar)

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.